

בש"פ 4146/15 - יצחק וקנין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4146/15

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: יצחק וקנין

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
במ"ת 45149-04-15 שניתנה ביום 28.5.2015 על ידי
כב' השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: ד' בתמוז התשע"ה (21.6.2015)

בשם העורר: עו"ד נס בן-נתן
בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

החלטה

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מיום 28.5.2015 במ"ת 45149-04-15, בגדרה הוחלט על מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. ביום 27.4.2015 הוגש נגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית לפי סעיפים 7(א) ו- 7(ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973; עבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ועבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק.

על פי המתואר בכתב האישום, ביום 14.4.2015 הגיעו שוטרים ממשטרת אשדוד אל ביתו של העורר כשהם מצויים בצו חיפוש, דפקו על דלת הבית וקראו לעורר לפתוח את הדלת שהייתה נעולה. בטרם פתח את הדלת בפני השוטרים, השליך העורר מחלון ביתו שקית ובה סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 46.7 גרם. לאחר חיפוש בביתו של העורר, נמצאה מוסלקת כמות נוספת של סם מסוג קוקאין במשקל של 9.3 גרם וכן סם מסוג חשיש במשקל של 17.9 גרם.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצר העורר עד תום ההליכים. עובר למתן ההחלטה בבקשה הוגש תסקיר מעצר בעניינו של העורר. מהתסקיר עלה, כי העורר, בן 26, נשוי בשנית ואב לילד בן שנתיים מנישואיו הקודמים, עבד כמחסנאי במשך שלוש שנים ופוטר מעבודתו בסמוך למעצרו. שירות המבחן התרשם, כי העורר אינו בעל דפוסי מחשבה והתנהגות עבריינים, וכי השימוש בסמים הוא דרכו להתמודד עם משברים טראומטיים ואובדן שחווה. הוערך, כי קיים סיכוי בינוני-גבוה להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום הסמים מצד העורר, ולצדו סיכון נמוך להתנהגות עבריינית כללית. כמו כן, התרשמה קצינת המבחן, כי ביכולתו של הליך טיפולי לתת מענה לרמת הסיכון ולהפחיתו. נוכח האמור, המליץ שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופת מעצר של מעצר בית מלא בבית חמותו, בפיקוחה ובפיקוח אמו, אותן הגדיר שירות המבחן כדמויות אחראיות ומשמעותיות בחייו של העורר, וזאת לצד פיקוח של שירות המבחן למשך שישה חודשים במהלכם ישולב העורר במסגרת טיפולית התואמת צרכיו.

3. בדיון שנערך בבקשת המשיבה ביום 20.5.2015, הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה, כמו גם לקיומה של עילת מעצר. עם זאת טען העורר, כי יש לקבל את המלצת שירות המבחן ולשחררו לחלופת המעצר המוצעת. בא-כוח המשיבה טען מנגד, כי יש לדחות את המלצת שירות המבחן ולהורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

4. בהחלטתו מיום 28.5.2015 קבע בית המשפט המחוזי, כי לא קיימת הצדקה לסטייה מן הכלל הקובע כי בהיעדר נסיבות מיוחדות, יש להורות על מעצרו עד תום ההליכים של נאשם שמיוחסות לו עבירות סמים כגון דא. בנימוקיו ציין בית המשפט, בין היתר, את כמות הסמים הגדולה יחסית שנתפסה שיש בה כדי להעיד על מעורבותו של העורר בעולם הסמים ועל מיקומו המרכזי בשרשרת הפצת הסם, ואת הערכת שירות המבחן לפיה הסיכון להישנות עבירות בתחום הסמים מצד העורר הוא ברמה בינונית-גבוהה. בנוסף, עמד בית משפט קמא על הבעייתיות שבחלופת המעצר המוצעת – הותרת העורר בסביבתו הטבעית; תקופת היכרות קצרה בין העורר לחמותו; והתרשמות בית המשפט כי אמו של העורר אינה מהווה דמות סמכותית עבורו. על כן נקבע, כי אין בחלופת מעצר זו כדי לאיין את רמת המסוכנות הנשקפת מן העורר. נוכח האמור, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

הערר והדיון בו

5. לטענת העורר, שגה בית משפט קמא בקבעו כי לא מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את שחרורו ממעצר, וזאת תוך התעלמות מהמלצת שירות המבחן בעניינו ומנסיבותיו האישיות, ובהן גילו הצעיר, עברו הנקי והעובדה שזה לו מעצרו הראשון. עוד משיג העורר על קביעתו של בית משפט קמא לפיה אין בכוחה של חלופת המעצר לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו, שכן לגישתו מדובר במפקחות ראויות ובעלות נכונות של ממש לסייע בשיקומו. כמו כן, הוצע להוסיף לחלופה אמצעי של איזוק אלקטרוני על-מנת להדקה.

בדין שנערך לפני טענה באת-כוח המשיבה, כי גם בנסיבותיו המתוארות של העורר אין מקום לשחררו לחלופת מעצר בהתחשב בעבירות המיוחסות לו, וזאת תוך הפניה לפסיקה במקרים דומים. נטען, כי יש לייחס משקל רב להתנהלות העורר בעת מעצרו המעידה על חוסר יכולת לתת בו אמון, כמו גם לכמות הסם הגדולה שנתפסה בביתו - נתונים שיש בהם כדי להעיד על מסוכנותו. באשר לחלופה נטען, בין היתר, כי מדובר בחלופת מעצר המצויה בעיר מגוריו של העורר, המקום בו ביצע לכאורה את העבירות, ועל כן החלופה המוצעת אינה רלוונטית, מה גם שניתן ללא קושי להוסיף ולעסוק בסחר בסם גם בתנאי מעצר בית.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בנימוקי הערר והאזנתי בקשב רב לטיעוני הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל בכפוף לאמור להלן.

אכן, המעשים המיוחסים לעורר מקימים חזקת מסוכנות סטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק המעצרים, כאשר בית משפט זה התווה את ההלכה לפיה, ככלל ראוי לעצור עד תום ההליכים נאשם בעבירות סמים, שאין בגדר החזקה לצריכה עצמית בלבד. ואולם, נסיבותיו המיוחדות של העורר שכנעוני כי המקרה דנא בא בקהלם של החריגים לכלל זה (והשוו למשל: בש"פ 240/15 ביטון נ' מדינת ישראל (22.1.2015); בש"פ 2196/15 רבי נ' מדינת ישראל (6.4.2015); בש"פ 3702/15 ברק נ' מדינת ישראל (3.6.2015)). העורר הוא אדם צעיר, ללא כל רישום פלילי, אשר עובר למקרה הנוכחי ניהל אורח חיים נורמטיבי ו"אינו בעל דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים", כפי שעולה מהתרשמותו של שירות המבחן בעניינו. בנוסף, התרשמתי כי מעצרו, לתקופה של כחודשיים, הותר בו חותם משמעותי אשר בכוחו להיות גורם מרתיע מפני חזרה לביצוע עבירות סמים דומות, וכי הנכונות שהביע להיעזר בגורמים טיפוליים במטרה להיגמל מצריכת הסם היא כנה ואמיתית.

7. כמו כן סבורני, כי יש בחלופת המעצר המוצעת כדי להשיג את תכלית המעצר. שירות המבחן נתן דעתו לבעייתיות העולה מחלופה זו, ואף על פי כן מצאה כחלופה הולמת ומתאימה, תוך שעמד על סיכויו של העורר להשתקם. המלצה זו אמנם אינה מחייבת את בית המשפט, אך דומה כי יש לייחס לה משקל לא מבוטל בייחוד נוכח נסיבותיו האישיות של העורר. בהקשר זה יצוין, כי אין בידי לקבל את קביעתו של בית המשפט המחוזי כי המפקחת העיקרית, חמותו של העורר, אינה מסוגלת להציב גבולות להתנהגותו נוכח תקופת היכרות קצרה יחסית בין השניים. המדובר במפקחת בעלת אינטרס ברור להרחקת העורר מניהול אורח חיים עברייני, אשר גם בית משפט קמא התרשם מנכונותה לסייע לעורר ומהבנתה את הדרוש ממנה. אכן, חלופת מעצר, מעצם טיבה, אינה הרמטית, אך במקרה דנא החלופה סבירה ואף בית משפט קמא ציין בהחלטתו כי לא טיב החלופה מונע את שחרור העורר אלא ש"הבעייתיות נעוצה במשיב עצמו ולא בערבות" (עמ' 12 ש' 22 להחלטה). לפיכך דומני כי החלופה המוצעת הולמת, אך עם זאת, מצאתי לנכון להדקה ולהוסיף את התנאים שלהלן.

8. נוכח האמור, הערר מתקבל. העורר ישוחרר למעצר בית מלא בבית חמותו הגב' סימה אביסירה באשדוד, בפיקוחן לסירוגין של חמותו ושל אמו, הגברת רחל וקנין. על-פי המלצת שירות המבחן, ניתן בזאת צו פיקוח מעצר של שירות המבחן לתקופה של שישה חודשים מיום השחרור. בצד זאת, שחרורו של העורר יבוצע רק בכפוף לתנאים הבאים: בית משפט קמא יבחן האם, על-פי סימן ג' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996, שתוקן בגדר חוק הפיקוח האלקטרוני על עצור ועל משוחרר על תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014, ניתן לשחרר את העורר לחלופת מעצר בתנאי איזוק אלקטרוני; הפקדת דרכונו של העורר, ככל שלא הופקד; יופקד סך של 5000 ש"ח במזומן או בערבות בנקאית; העורר וכל אחת מן המפקחות יחתמו על התחייבות בסך 10,000 ש"ח כל אחד. הפקדת הדרכון והחתימה על ההתחייבויות ייעשו במזכירות בית המשפט המחוזי בבאר שבע. ככל שיתעורר צורך ליתן החלטה משלימה בנוגע ליישום החלטה זו - ידון בכך בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, אשר גם יחתום על פקודת השחרור לאחר ככל שיתקיימו התנאים המפורטים לעיל.

ניתנה היום, ה' בתמוז התשע"ה (22.6.2015).

ש ו פ ט